

Juryrapport Essaywedstrijd:

Hoe ziet het hoger onderwijs eruit in 2030?

„Ongeveer een maand geleden schreef minister Jet Bussemaker een essaywedstrijd uit over de toekomst van het hoger onderwijs. Zij vroeg studenten hun toekomstdroom te beschrijven met daarin een antwoord op vragen als: wat kunnen we doen om het onderwijs nog beter te maken, hoe zorgen we ervoor dat studenten nóg meer uit hun studie halen, en *waar* kan het geld dat vrijkomt door het in te voeren leenstelsel, het beste in worden geïnvesteerd?

Ongeveer zeventig studenten zijn in de pen geklommen om de minister op het goede spoor te zetten. Hulde aan al deze studenten die hebben meegedacht. Hoewel ergernis over het onderwijs niet onder stoelen en banken werd geschoven, zijn de studenten vooral met nieuwe ideeën gekomen en hebben zij, zoals de minister in de oproep vroeg, creatief nagedacht over de toekomst van het hoger onderwijs.

Een jury bestaande uit vier mensen die uit het onderwijs of uit de journalistiek komen, heeft zich gebogen over alle inzendingen. Er is een aantal duidelijke aanbevelingen uit de essays naar voor gekomen. **Zo zou het onderwijs beter moeten aansluiten op de grote diversiteit aan studenten.** Hiervoor zijn gevarieerde onderwijsvormen gewenst, zoals mogelijkheden om de studie te versnellen, eigen interesses te volgen als ook op verschillend niveaus te kunnen studeren bijvoorbeeld via honoursprogramma's. Het benutten van technologische mogelijkheden in het onderwijs is een middel dat veel wordt genoemd als oplossing om te differentiëren.

Zo komen we op de tweede wens die uit de essays spreekt: **de student wil meedenken over de invulling van het onderwijs** en wil daarin graag serieus worden genomen. Niet de hogeschool of universiteit bepaalt bijvoorbeeld de vaste curricula, maar de student wil daar eigen verantwoordelijkheid in krijgen. Studenten willen daarbij ruimte om fouten te kunnen maken en om te ontdekken wie ze zijn en wat ze willen. Een andere wens is om het onderwijs breder te maken door het te

verbinden aan maatschappelijke vraagstukken. Ook voor de persoonlijke vorming van de student, zou in het hoger onderwijs meer ruimte moeten zijn - veelal gekoppeld aan meer persoonlijke aandacht van docenten.

Een andere ontwikkeling die volgens de essayisten doorgezet moet worden is **de mogelijkheid om internationaal onderwijs te volgen**. Stages zouden met één druk op de knop uit de computer moeten rollen. Alleen dan kan Jan meedoen met een irrigatieproject in Ghana. Ook vragen studenten om meer interdisciplinair onderwijs. Je wordt immers wijzer als je ook met studenten spreekt die in een ander vakgebied geschoold zijn: samen kun je complexe problemen misschien gemakkelijker oplossen.

Het is, als laatste, opvallend dat **veel schrijvers ingaan op de vraag òf en hoe een studie moet aansluiten op de arbeidsmarkt**. Studenten vragen enerzijds om een meer praktijkgerichte studie door het opnemen van stages en nauwere samenwerking met het bedrijfsleven, anderzijds gaan er stemmen op voor het studeren als doel op zichzelf, als levenslange habitus – datgene wat Socrates ‘het onderzochte leven’ noemt.

Alvorens we tot de uitslag overgaan, moet het de jury nog wel van het hart dat zij is geschrokken van de choquerende hoeveelheid taal- en spelfouten. Gelukkig staan daar voldoende goed geschreven en degelijk onderbouwde stukken tegenover.

Als winnaar koos de jury voltallig voor een innovatief essay. De schrijfster stelt: „Waarom verwachten we van jongeren dat ze na vier jaar de kennis hebben om een leven lang vooruit te kunnen? Laat de huidige structuur van het onderwijs (waarbij je leert en daarna een baan zoekt) dus los.” Volgens de jury geeft zij een belangrijke boodschap af: combineer leren en werken. Ga gedurende de studie ook reizen of werken en pik daarna de draad van het studeren weer op. Op deze manier heb je al werkervaring opgedaan voordat je afstudeert en kun je *Studeren, Leven en Werken* met elkaar verenigen. Er wordt gepleit voor flexibilisering, om de weg naar het diploma persoonlijker te maken. Ook na het afronden van een studie, kun je doorgaan met leren. Op de eerste plaats is geëindigd een filosofiestudente aan de Radboud Universiteit Nijmegen: **Karlijn Ligtenberg**.

De tweede plaats is voor de schrijver van het essay dat door de jury werd geprezen om zijn moderne manier van toetsen afnemen bij de student. Niet meer door middel van tentamens maar door commissies die worden samengesteld uit heel verschillende mensen. Colleges zouden vervangen kunnen worden door debatten. Het doorgeefluik van kennis wat de universiteit of hogeschool nu is, moet een draaideur worden om met elkaar (ook mensen van buiten de studiekaders) kennis te delen. Het essay is geschreven door **Tom Bolsius**, student Human Geography, UvA

Als derde is door de jury gekozen voor iemand die niet zo zeer het meest uitgewerkte nieuwe onderwijssysteem heeft bedacht, als wel een heel interessante mening heeft over het hoe en waarom van studeren. Goed geschreven, mooie metaforen, prachtige eindzin en met aandacht voor de wezenlijke vraag wat studenten motiveert om te gaan studeren: niet de wil om iets te *worden* maar de wil om iets te *weten*. Het essay *De snelweg richting Italië* is geschreven door **Roel Meijvis**, student aan de Fontys Hogeschool in Tilburg.

26 februari 2014

Barbara Oomen (University College Roosevelt)

Pieter Cornelissen (Hogeschool Utrecht)

Yvonne Rouwhorst (bestuurslid iso)

Margot Poll (*nrc.next*)